

Riny in Boeken

Beste mensen,

Maart is traditiegetrouw “de maand van de boekenweek” (en denk over die zin nog maar eens na..)

De boekenweek is zo'n evenement dat niemand kan ontgaan. Veel publiciteit op radio en TV en bij de schrijvende pers, veel activiteiten op landelijk en regionaal gebied.

Het Boekenweekgeschenk bestaat al vanaf de invoering van de boekenweek in 1930, maar sinds de NS als hoofdsponsor een aantal jaren geleden besloot dat op vertoon van het Boekenweekgeschenk 1 dag gratis gereisd mag worden, is dat boekje net zo populair als de huidige voetbalplaatjes bij A.H.

Natuurlijk is daar niets mis mee, helemaal niet in deze kredietcrisis. Lekker (gratis) reizen met de trein is goed voor het milieu, goed voor de sociale contacten als je die oude tante die ver weg woont nog eens opzoekt en goed voor jezelf want in de trein lees je natuurlijk het mooie boekje van Tim Krabbe dat over een vaderzoon relatie gaat. Ik heb het met plezier gelezen!

De Boekenweekorganisatie kiest ieder jaar een thema.

Dit jaar is dat “het dier in de literatuur” Er verschijnen nu dan ook veel boeken die over de relatie dier-mens gaan en er zitten mooie exemplaren bij.

Een boekje trok mijn aandacht omdat het het thema op een andere wijze bracht. Het boekje heet “de hond van Odysseus” en het besteedt aandacht aan het dier in relatie met de mens tijdens de oudheid.

Verder in dit nummer:

- Noud Bles: Is Dezelfde Zee dezelfde zee? Wat doet die ene zee met die andere?
- Literair Café
- Korte boekbespreking
- Aanbevolen boeken
- Agenda
- Paul Troost: Het bombardement op Nijmegen: een faux pas
- Colofon

Het is geschreven door Fik Meijer die als historicus al diverse boeken over de oudheid op zijn naam heeft staan. Ik vond het fijn dat hij bereid was naar Bemmelen te komen om daar een verhaal over te houden en ik heb vernomen dat hij een enthousiasmerende spreker is.

Op 18 maart a.s. 20.00 is Fik Meijer bij Boekhandel Polman om een lezing te geven, voor te lezen en te signeren.

Het thema is “dieren in de oudheid”.

Toegang is gratis maar i.v.m. de organisatie wel even aanmelden:

Of 0481 453145 of info@boekhandelpolman.nl of in de winkel.

Verder hebben we nog wat interessante lezingen op stapel staan:

Op 25 maart 20.00 uur komt Jeroen Jeroense, dominee te Elst n.a.v. zijn juist verschenen boekje “De Kerk als klooster” (een plek om samen verschillende dingen te doen) een lezing geven hoe hij de plaats van de kerk ziet in een snel veranderende samenleving.

Aanmelden op dezelfde manier als boven genoemd.

Tot slot noem ik alvast voor de maand april:

Socratisch gesprek o.l.v. Paul Troost in het kader van de maand van de filosofie met als thema “verzoening”

Datum: 8 april 20.00 uur

Aanmelden op dezelfde manier.

Groetjes,
Riny Polman

Is Dezelfde Zee dezelfde zee? Wat doet die ene zee met die andere?

Wanneer twee schrijvers in dezelfde zee vissen, vissen zij dan in dezelfde zee? Dezelfde zee bestaat niet zoals dezelfde rivier en dezelfde wolkenhemel ook niet bestaan. De eerste die ik in een zee zag vissen is de Israëlische auteur Amos Oz, zijn roman *Dezelfde zee* verscheen in vertaling in 2000. Een tweede visser diende zich aan: de dichteres Hagar Peeters. In de gedichtenbundel *Koffers zeelucht* uit 2003 heet het derde gedicht *Dezelfde zee* en dan rijzen de vragen uit de titel van deze Van Boeken Bezeten.

De roman *Dezelfde zee* ziet er zodra je het boek openslaat niet uit als een gewone roman. Het is een roman in gedichten, korte gedichten, soms iets langere, soms als gedichten met niet-uitgevulde regels weergegeven, soms in de vorm van korte prozastukken. Het ene moment lees je over de hoofdpersoon, een

zekere Albert, een oudere, watsaaië belastingadviseur in Bat Jam, een badplaats in Israël. Dan weer spreekt tot ons zijn overleden echtgenote Nadia of beklimmen we met zijn zoon Rico David een berg in Tibet of volgen we de avonturen van diens vriendin Dita die in Bat Jam achtergebleven is. *Dezelfde zee* is een wonderlijke leeservaring voor elke romanlezer die pas na afloop beseft een verhalende poëziebundel

tot zich genomen te hebben.

Deze roman inspireerde Hagar Peeters, de bekroonde dichteres die zich in zoveel herdrukken mag verheugen. Ook zij kijkt uit over zee in haar tweede bundel *Koffers zeelucht*, ze ziet haar ouders, schrijft haar geliefde, verdedigt een verzekeringsarts en eindigt met een serie lamento's zodat we in kort bestek alle stadia van het leven en de liefde voorbij zien trekken. Het gedicht *Dezelfde zee* is, vertelde ze tijdens het interview dat ik op 13 februari 2009 in Arnhem met haar had, een gevolg van het lezen van Amos Oz gelijknamige werk.

Hagar Peeters laat het niet bij dit ene gedicht. Haar volgende, in 2008 uitgekomen gedichtenbundel, *Loper van licht*, heeft dezelfde verhalende vorm als *Dezelfde zee*, maar is een bundel gedichten waarin het lot van de Bijbelse Hagar (de Egyptische slavin van Sara die Abraham een zoon schenkt en met haar kind verbannen wordt naar de woestijn) verknoopt wordt met de aspiraties van de schrijfster die - niet toevallig - ook de naam Hagar draagt.

Die vrijdag, de dertiende februari 2009, was de honderdste geboortedag van een andere grote vrouw uit de Nederlandse poëzie: M. Vasalis. Hagar Peeters stelde een keuze uit haar gedichten samen en gaf het boek dat onder de titel *Een vlot van helderheid* bij Van Oorschot uitkwam een inleiding. Op de dag dat het boek uitkwam las ze op mijn verzoek het even prachtige als onverwoestbare Vasalis-gedicht *De idioot in bad*.

Terug naar Amos Oz. Zijn meest indrukwekkende boek verscheen in 2002: *Een verhaal van liefde en duisternis*. In deze pil van 794 bladzijden vervlecht de schrijver zijn persoonlijke leven met de geschiedenis van zijn familie die in de afgelopen honderdtwintig jaar van Odessa aan de Zwarte Zee via Polen en Tsjechië naar die andere zee trekt, de Middellandse Zee, en terecht komt in het jonge Israël, waar zijn moeder, ziek en depressief zich van het leven berooft.

Ik lees dit boek omdat *Dezelfde zee* het boek is van mijn leeskringen in de maand maart. Op de geheimzinnige manier van verhalen, romans en gedichten worden alle hier genoemde boeken met elkaar verbonden. De literatuur is een onzichtbaar weefsel waarin we ons kunnen beschermen tegen elke kou. Probeer maar uit in deze crisis, de boeken die ik noem, kleden je bestaan, het maakt niet uit waar je begint.

Noud Bles

Amos Oz: *Dezelfde zee*, roman in gedichten, Uitgeverij Meulenhoff (te vinden na goed zoeken in het antiquariaat)

Amos Oz: *Een verhaal van liefde en duisternis*, roman, Uitgeverij De Bezige Bij, € 15,-

Hagar Peeters: *Koffers zeelucht*, gedichten, Uitgeverij De Bezige Bij, € 15,-

Hagar Peeters: *Loper van licht*, gedichten, Uitgeverij De Bezige Bij, € 15,-

M. Vasalis: *Op een vlot van helderheid*, bloemlezing gekozen en ingeleid door Hagar Peeters, Uitgeverij Van Oorschot € 12,50

Aanbevolen boeken

De hond van Odysseus
Fik Meijer

Eenzaamheid van priemgetallen
Paolo Giordano

Literair Café bij TOP

Bij de afsluiting van de boekenweek op 21 maart organiseert TOP weer een literair Café in de Kinkel.

Traditiegetrouw hebben weer veel mensen uit het hele land poëzie en verhalen die met het thema van de boekenweek te maken hebben, ingestuurd.

Ik was een van de 4 jury leden en met elkaar hebben we zo'n 150 inzendingen (anoniem) beoordeeld.

Tijdens het literair Café wordt een boekje gepresenteerd waarin het werk van een aantal inzendingen is opgenomen. Een paar inzenders lezen voor uit eigen werk en dit alles in een feestelijke setting, muzikaal begeleid en aan elkaar gepraat door tekstschrijver/zanger/gitarist Karel Bosman (zie ook www.karelbosman.nl)

Kaarten zijn verkrijgbaar bij onze boekhandel.

Riny Polman

Korte boekbespreking

De rode droom: Bernlef

Kowalski en Krap zijn hun land kwijt geraakt: het is opgeheven! Ze gaan op zoek naar een nieuwe heilstaat: ze creëren hem zelf. Via Amsterdam geraken ze in een lustoord in Tunesië. De ideoloog Krap en de secretaris Kowalski kunnen de wereld aan!

Kinderen van Stalin: Owen Matthews

Owen een zoon van in Engeland wonende "kinderen van Stalin", opgegroeid in een weeshuis van uit de "gratie" geraakte partijleden, ontdekt in het Moskou van na de Glasnost het KGB-dossier van zijn vermoorde grootvader. Een bijzonder pallet van de familiegeschiedenis wordt blootgelegd.

Het diner: Herman Koch

Twee echtparen dineren in een restaurant, ze weten dat hun beider kinderen betrokken zijn bij een aantal gruwelijkheden. Hoe ver ga je als ouder in de "cover up" van je kinderen? Een roman waarin de spelers afstevenen op het onafwendbare noodlot.

Agenda

11 maart tot en met 21 maart Boekenweek 2009

18 maart 20.00 uur:

Fik Meijer emeritus hoogleraar Oude Geschiedenis UvA en auteur van diverse boeken en publicaties over de oudheid geeft een lezing bij Boekhandel Polman

21 maart 20.00 uur:

Literair Café in de Kinkel te Bemmelen

25 maart 20.00 uur bij Boekhandel Polman

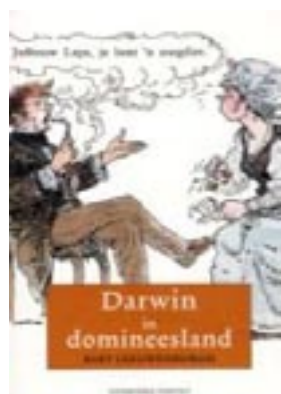
Jeroen Jeroense, dominee te Elst geeft een lezing over zijn zojuist verschenen pamflet: "De kerk als klooster"

8 april 20.00 uur Socratisch gesprek o.l.v. Paul Troost in het kader van de maand van de filosofie met als thema "verzoening" bij ons in de boekhandel. www.paultroost.nl

Aanbevolen boeken

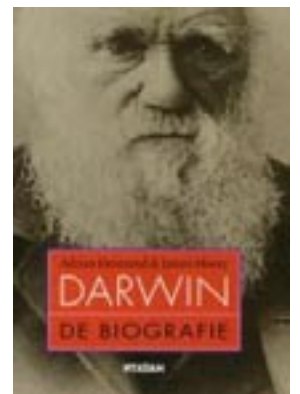
De Verbouwing
Saskia Noort

Darwin in domineesland
Bart Leeuwenburgh

De romantische boekhouder
Gerrit Zalm

Darwin
Adrian Desmond

Het bombardement op Nijmegen: een faux pas

Het laatste oorlogsjaar in Nijmegen zou een scenario van romanschrijver W.F. Hermans kunnen zijn: een spel van verwisselbare rollen en schijnbare identiteiten, en een afloop die de lezer in verrassing achterlaat.

Na vier jaar oorlog lonkt herfst 1944 de bevrijding, maar in frontstad Nijmegen worden de bewoners nog maanden door beschietingen geteisterd. Op 22 februari 1945 laat de langverwachte bevrijder zich zien. Formaties vliegtuigen verschijnen boven de stad, maar in plaats van vrede brengen ze dood en verderf: 800 doden, vele gewonden en slechts tien procent van de gebouwen blijft onbeschadigd.

De vriend die gemakkelijk van rol bleek te kunnen wisselen, werd in de persoon van de Engelse generaal Montgomery in 1955 bij een officieel bezoek door de Nijmeegse bevolking luid toegejuicht, hoewel mijn vader, met de kleine Paul aan de hand, opmerkte dat zijn vriendjes de stad kapot hadden gemaakt en dat, refererend aan de maar deels geslaagde Operatie Market Garden, de eigenwijze Engelsman er de oorzaak van was dat de oorlog in Noord-Nederland nog heel lang zou duren. Maar die dag, nog geen tien jaar na dato, applaudisseerde de stad vol bewondering voor de beroemde, beminnelijk glimlachende bevrijder die ook nog eens ereburger werd, en de burgers deden alsof ze vrolijk waren.

De ware toedracht van de catastrofe die Nijmegen in de nadagen van de oorlog trof, houdt de gemoederen nu nog bezig. In opdracht van de gemeente Nijmegen schreef historicus van de Radboud Universiteit Joost Rosendaal *Nijmegen '44*. Wat betekende het laatste oorlogsjaar voor de stad? Hoe verwerkte de bevolking het bombardement?

Jarenlang werd beweerd dat het bombardement een vergissing was geweest. De piloten hadden de Duitse steden Kleef en Goch op het oog, maar Rosendaal weet na zijn onderzoek beter: het was gewoon een flater, een faux pas. 'Er is bewust een gelegenheidsdoel gebombardeerd dat echter niet eensluidend geïdentificeerd was', beweert Rosendaal in *Gelderlander*. Als de piloten hun bommen niet op de geplande doelen kwijt konden, dan mochten ze die op zelfgekozen doelwitten als spooreplacements of fabrieken laten vallen. In Nijmegen en ook in Deventer en Arnhem hebben ze dat op 22 februari 1944 geweten. De piloten waren bovendien onervaren en de boordschutter van het eerste vliegtuig dat Nijmegen naderde en het spoorwegemplacement wilde raken, maakte ook nog eens een berekeningsfout waardoor de bommen midden in het centrum terechtkwamen. De bommengooiers van de volgende vliegtuigen deden wat ze geleerd was: ze dropten hun bommenlast op dezelfde plek als hun voorganger.

hun bommenlast op dezelfde plek als hun voorganger.

Dinsdagavond 3 maart presenteerde Rosendaal zijn boek in debatcentrum Lux in Nijmegen en ging in discussie met enkele historici en niet in de laatste plaats met de zaal waarin nogal wat overlevers van het bombardement aanwezig waren. Als babyboomer kreeg ik die avond in Lux een déjà vu. Weer hadden onze ouders het hoogste woord over een oorlog die wij niet hadden meegemaakt, maar er was één verschil: ik walgde niet zoals vroeger over dat eeuwige gezeik over de oorlog. In Lux werd ook niet gezeikt, al bleek dat de

overlevers al 65 jaar bezig zijn de gebeurtenissen van het heftige laatste oorlogsjaar in Nijmegen te verwerken.

Dat werd ze volgens Rosendaal ook niet gemakkelijk gemaakt. De overheid was afkerig van spontane herdenkingen en gaf de

voorkeur aan van bovenaf verordonnerde officiële kransleggingen en parades waarin alle aandacht naar gesneuvelde militairen en verzetslieden ging. Rond 1970 gingen er zelfs stemmen op om de herdenkingen van de agenda te schrappen. Pas sinds 2000 kreeg de gemeente Nijmegen na veel aandrang wat meer oog voor wat de bevolking was overkomen. Een begin, zei locoburgemeester Paul Depla in Lux, want er mag best een gedenkteken voor de Nijmeegse joden komen (92 procent is weggevoerd) en het ontbreekt nog aan een studie over het lokale verzet.

Op initiatief van lokale onderzoekers zijn in de loop der jaren nogal wat boeken over het bombardement verschenen, waaraan de gemeente meestal weinig tot geen medewerking verleende. In tegenstelling tot eerdere publicaties is *Nijmegen '44* een wetenschappelijk verantwoord onderzoek. Het boek geeft veel nieuwe informatie. Zo was het bombardement beslist geen vergissingbombardement, zoals altijd maar al te graag werd aangenomen. Het waren niet de Engelsen maar de Amerikanen die Nijmegen platgoiden en de stad werd vooral door de oorlogshandelingen na het bombardement verwoest. De meeste slachtoffers vielen ook niet door het bombardement maar daarna, in de periode dat Nijmegen frontstad was. De herinneringen hebben zich volgens Rosendaal verdicht: men is geneigd alles aan het bombardement toe te schrijven.

Ondanks Rosendaals heldere presentatie van de feiten en nuchtere beschrijving van de verwerking lieten de overlevers die avond in Lux duidelijk blijken dat ze nog steeds met hun woede en verdriet worstelen. 'We juichten voor onze Amerikaanse bevrijders en accepteerden hun bombardement, omdat het nou eenmaal bij een oorlog hoort', merkte iemand op. Met pijn in het hart, dat wel, want de januskop van de bevrijder laat ze nooit meer met rust.

Paul Troost

Joost Rosendaal (2009). *Nijmegen '44. Verwoesting, verdriet en verwerking*

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van Boekhandel Polman te Bommel. Ingezonden artikelen verwoorden de mening van de schrijver.

De nieuwsbrief geeft nieuws en activiteiten over de wereld van 'het geschreven woord' in het algemeen en over onze boekhandel in het bijzonder.

Daarnaast willen we een podium zijn voor mensen die van boeken en literatuur houden. Dus indien u een stukje wilt schrijven voor de nieuwsbrief, aarzel dan niet!

De nieuwsbrief is gratis af te halen in de winkel.

Vanzelfsprekend wordt onze nieuwsbrief ook op onze website gepubliceerd.

Bijdragen van:

- Noud Bles
- Paul Troost
- Riny Polman

Eindredactie:

- Frans Polman

Informatie:

Boekhandel Polman

Dorpsstraat 42

6681 BN Bommel

T: 0481 - 453 145

F: 0481 - 454 419

W: www.boekhandelpolman.nl

E: info@boekhandelpolman.nl